

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2015

aruandeaasta lõpp: 31.12.2015

sihtasutuse nimi: Sihtasutus Keskkonnaõiguse Keskus

registrikood: 90008117

tänavatalu nimi, Kastani tn 42

maja ja korteri number:

linn: Tartu linn

maakond: Tartu maakond

postisihthumber: 50410

telefon: +372 55683880, +372 7424524

e-posti aadress: k6k@k6k.ee, siim@k6k.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	11
Bilanss	11
Tulemiaruanne	12
Rahavoogude aruanne	13
Netovara muutuste aruanne	14
Raamatupidamise aastaaruande lisad	15
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	15
Lisa 2 Raha	16
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	16
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	17
Lisa 5 Võlad ja ettemaksed	17
Lisa 6 Võlad töövõtjatele	18
Lisa 7 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	18
Lisa 8 Tulu ettevõtlusest	19
Lisa 9 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	19
Lisa 10 Mitmesugused tegevuskulud	19
Lisa 11 Tööjõukulud	20
Lisa 12 Seotud osapooled	20
Aruande allkirjad	21
Vandeauditiitori aruanne	22

TEGEVUSARUANNE

Missioon ja eesmärgid

SA Keskkonnaõiguse Keskus (KÕK) on sõltumatu ekspertorganisatsioon, mille asutasid 2007. a novembris Eestimaa Looduse Fond (ELF) ja keskkonnajuristid Kärt Vaarmari, Liis Keerberg ja Silver Nittim.

KÕKi missiooniks on pakkuda juriidilist ekspertteadmist keskkonnaõiguse normide kujundamisel ja nende rakendamisel, seistes keskkonnavalaste avalike huvide eest.

Visioonina oleme seadnud eesmärgiks, et keskkonnaõiguse normid ning nende rakendamine tagavad inimeste tervise- ja heaoluvajadustele vastava keskkonna ning loodusliku mitmekesisuse, ning et seejuures:

- ametnikud teevad keskkonda mõjutavaid otsuseid avatult ja argumenteeritult, koguvad piisavalt infot otsuste võimaliku mõju kohta ning kaaluvad asjakohaselt erinevaid huve.
- üldsuse esindajad suudavad oma huve otsustusprotsessides asjakohaselt väljendada ja kaitsta.

KÕKi kui keskkonnaõiguse arendaja visiooniks on olla aktsepteeritud avalike keskkonnahuvide eest seisev keskkonnaõiguse ekspert, kes tegutseb kompetentselt ja läbipaistvalt.

Organisatsioon

KÕKi meeskonnas jätkasid 2015. a alguses juristid Siim Vahtrus, Kärt Vaarmari ning Mirjam Reinthal ning büroojuht ja assistent Pille Priks. Aasta jooksul toimusid meeskonnas põhjalikud muutused: Mirjam Reinthal suundus tööle Tartu Maakohtusse kohtujuristikis, Kärt Vaarmari pikemale puhkusele ning seejärel Riigikohtusse halduskohtu praktika analüütikuks. KÕKi meeskonnaga liitus alates 2015. a suvest seevastu juristina Kadi-Kaisa Kaljuveer. KIK Oska Osaleda projektis abistas meid lõpu poole ka kunagine KÕKi jurist Liis Keerberg. Jätkuvalt tegime konkreetsete tööde ja projektide raames koostööd erinevate ekspertidega, sh Hannes Veinla, Martin Triipani ja ka Kärt Vaarmariga pärast seda, kui viimane enam põhikohaga KÕKis ei töötanud.

KÕKi nõukogu koosseisu kuulusid endiselt Airi Andresson, Silvia Lotman, Rasmus Pedanik, Kaarel Relve ja Kadri Tillemann.

Oluliseks muutuseks oli ka uude kontorisse kolimine. Alates aprillist 2015 asub KÕK aadressil Kastani 42, tormiliselt arenevas Aparaaditehase kompleksis.

Finantsid ja rahastamine

Finantsnäitajad

KÕKi bilsansimaht oli 31.12.2015 seisuga 27062 eurot ja aasta jooksul saadi tulusid 88120 eurot. Aruandeaasta tulem oli 8584 eurot. Tegevjuhtkonnale arvestati tasusid 4105 eurot (2014 aastal 9198 eurot)

Möödunud aastaga võrreldes projektitoetuste maht ja osakaal veidi vähenesid - projektitoetusi saadi 45 353 eurot (2014 aastal oli projektitoetusi 49 524 euro eest). Tulu ettevõtlusest jäi praktiliselt samaks 42 767 (2014 aastal 42 308 eurot).

Vabatahtliku tööna panustasid KÕKi juristid tegevustesse kokku 16,75 tundi (2014 aastal 140,50 tundi).

Finantsnäitajad:

Maksevõime üldine tase = käibevara/lühiajalised kohustused = 1,57

Võlakordaja = kohustused / varade maksumus = 0,64

Rahaliste vahendite tase = raha / lühiajalised kohustused = 1,26

Soliidsuskordaja = omakapital/ kogukapital = 0,36

Saadud annetused ja toetused võrreldes eelmise perioodiga=
2015 toetused/2014 toetused= 0,92

Projektirahastus

Projektitoetuste kaudu toetasid KÕKi tegevusi 2015. a Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK), Kodanikuühiskonna Sihtkapital (KÜSK), Vabaühenduste Fond (VÜF) ja Euroopa Komisjon (läbi ühenduse Justice&Environment 2015. a tegevustoetuse). Kokku oli 2014. a töös 7 projekti (2014. a 11 projekti):

KIK:

- Igakuine keskkonnaõiguse uudiskiri (jätkub 2016)
- Keskkonnainfo kättesaadavuse ja avalikkuse keskkonnaotsuste tegemisse kaasamise juhised (2014-2015)
- Keskkonnanäasjades osalemise võimaluste tutvustamine kohalikele kogukondadele (2014-2015)
- Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse kommentaaride täiendamine (2014-2015)

KÜSK:

- KÕKi huvikaitse- ja turundustegevuste hüppeline arendamine (2014-2015)

VÜF:

- Ühiskonna kaasatus looduslike maavarade kaevandamise otsustesse (koos Eestimaa Looduse Fondi ja Eesti Maavarade Ühinguga, 2014-2016))

Euroopa Komisjon:

- Osalemine Justice&Environment 2015. a töös

Ettevõtlus

KÕKi õigusteenus hõlmab nii nõustamist juhtumites kui esindamist kohtuasjades, samuti juriidiliste analüüside ja ülevaadete koostamist. Lisaks korraldame keskkonnaõigust puudutavatel teemadel tasulisi koolitusi.

Tegemist on sotsiaalse ettevõtlusega – osutame teenust nii sisuliste eesmärkide saavutamiseks (nt soodsa hinnaga õigusabi kättesaadavus keskkonnaasjades) kui ka omatulu teenimiseks. Ettevõtlusest saadud kasumit kasutab KÕK kogu ulatuses avalikes huvides – projektide kulude omafinantseeringute ning muude tegevustega seotud üldkulude katteks.

2015. a ettevõtlustulu oli sisuliselt sama suur kui 2014. a. - 42 767 eurot (2014 aastal 42 308 eurot. Klientide tagasiside õigusteenusele on olnud jätkuvalt positiivne, samuti on olnud rahul KÕKi koolitustel osalejad.

Valdkonnaüleused tegevused

Keskkonnaõiguse alase info levitamine

Keskkonnaõiguse reeglite hea rakendamine eeldab, et kõik asjaosalised on reeglite sisust teadlikud. Seepärast on keskkonnaõiguse alase info levitamine KÕKi tegevustes olulisel kohal juba organisatsiooni loomisest alates.

2015. a jätkasime juba seitsmendat aastat igakuise **keskkonnaõiguse uudiskirja** väljaandmist. Uudiskirja lugeja hulgas on nii ametnikke, ettevõtjaid kui keskkonnaaktiviste, kelle jaoks uudiskiri aitab luua ühist infovälja ja teadmist keskkonnaõiguse arengutest. Aasta jooksul suurenes nii uudiskirja e-postile tellijate arv (478 tellijalt 527 tellijale) kui uudiskirja loetavus veebis (2014. a ühes kuus keskmiselt 1233 vaatamist, 2015. a 1331).

Uudiskirjas kajastatu põhjal täiendasime jooksvalt ka oma kodulehe **Materjalide rubriiki**, kust keskkonnaõiguse rakendajad ja muud huvilised leiavad kiiresti kõige tähtsamad infoallikad erinevate keskkonnaõiguse alateemade kohta.

2015. a kevadel avaldasime veebis **keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS) kommentaaride täiendatud versiooni**. 2011. a Riigikogus vastu võetud ning 2014. a augustis jõustunud valdkonna raamseadusesse tehti veel 2014. a jooksul täiendusi, samuti soovisime kommentaare täiendada veelgi suurema hulga praktiliste näidete ja selgitustega. Kommentaare täiendasid samad 8 keskkonnaõiguse eksperti (sh KÕKi juristid Kärt Vaarmari ja Siim Vahtrus), kes olid esimese versiooni autoriteks. Kommentaarides selgitatakse uute reeglite sisu ja tähendust praktikale. Kommentaarid

olid seejuures jätkuvalt populaarsed: veebis vaadati neid keskmiselt 1219 korda kuus (2014. a 981 korda kuus).

Lisaks kommentaaride täiendamisele viisime üldosa seaduse teemadel läbi kaks tasuta infopäeva, millel osales kokku 42 inimest.

Keskkonnaalased õigused

KÕKi strateegiliseks eesmärgiks on, et avalikkusel oleks võimalik osaleda olulise keskkonnamõjuga otsuste tegemises varases etapis ja tõhusalt, et inimesed oskaksid selliste otsuste tegemises osaleda ning et otsustes arvestataks õigusega puhtale keskkonnale ja inimeste heaolu vajadustega.

2015. a oli meie peamiseks eesmärgiks jätkuvalt, et kohalikele kogukondadele ja keskkonnaühendustele oleks kättesaadav elementaarne info ja tugi, mida planeeringute ja keskkonnalubade menetluses osalemiseks teada on vaja.

Üheks eesmärgiks oli **soodsa hinnaga või tasuta õigusabi** kättesaadavuse tagamine kohalikele kogukondadele ja keskkonnaühendustele. Aasta jooksul tegelesime 22 suurema juhtumiga kokku 522 tunni ulatuses, sellest ca 280 tundi tasuta õigusabi maavarade kaevandamisega seotud juhtumites (12 juhtumit). Vt juhtumite sisu kohta lähemalt fookusteemade alt (allpool).

Tasuta on kättesaadavad ka KÕKi kodulehel 2012. a avalikustatud **juhised keskkonnaotsuste tegemises osalemiseks** (<http://www.k6k.ee/oskaosaleda>), mida täiendasime 2015. a nii seoses muutunud seadustega kui näidetega. Juhiste külastatavus on võrreldes 2014. aastaga mõnevõrra kasvanud (2014. a keskmiselt 380 külastust kuus, 2015. a keskm 466).

Infot osalemisvõimaluste ja neid tutvustavate juhiste kohta levitasime ka **infoõhtutel kohalikele kogukondadele**, 2015. a korraldasime 13 teabeõhtut üle Eesti (sh Hiiumaal Kassaris, Muhumaal, Eesti lõunatipus Mõnistes jne). 2014-2015. a osales infoõhtutel kokku 148 inimest.

Et viia teadmised kaasamise nõuetest ka ametnikeni, koostasime koostöös Linnalaboriga **kaasamisjuhised ametnikele**. Suvel valminud kogumik tutvustab rahvusvahelisi ja EL õigusest tulenevaid nõudeid ning selgitab, kuidas Eesti seadusi nende valguses tõlgendada ja rakendada. Juhiseid tutvustasime 2015. a sügisel 3 infopäeval kokku 59 ametnikule – tung koolitustele oli nii suur, et kahjuks ei saanud kõik soovijad sellest osa võtta.

Jõudumööda tegelesime ka sellega, et seadustes oleksid kaasamisele seatud konkreetsamad ja laiaulatuslikumad nõuded. Kõige aktiivsemalt osalesime jätkuvalt **uue maapõueseaduse eelnõu** koostamises, mis ei jõudnud aga ka 2015. a veel vastuvõtmiseni.

Aasta lõpus koondasime kaasamisega seotud materjalid parema leitavuse huvides ühele alalehele. Samuti alustasime pilootprojektina **kaasamise hindamisega** – võttes aluseks Aarhusi konventsioonis jt seadustes sätestatud kaasamise põhinõuded proovime hinnata kaasamise korraldust erinevate olulise keskkonnamõjuga otsuste puhul.

Hea haldus

KÕKi eesmärgiks on tagada, et ametnike poolt tehtavad otsused oleksid hästi läbikaalutud ning täidetaks elementaarseid nõudeid selliste otsuste vormistamisele ja menetlusele. Sel eesmärgil **jätkasime ka 2015. a koolitusi kaalutusotsuste tegemise teemal**, kokku osales KÕKi selleteemalistel koolitustel 42 KOV ametnikku, osalejate rahulolu koolitustega oli suur.

Jätkasime ka KOV-dele ja maavalitsustele **õigusteenuse osutamise**ga, aidates neil kaalutusotsuseid (nt planeeringute kehtestamise otsused) vormistada või neid kohtus kaitsta. Kokku nõustasime või esindasime 2015. aastal 4 omavalitsust ning kaht maavalitsust.

Hea halduse eesmärkidele aitas kaasa ka **kaasamisjuhiste kogumiku** koostamine ja levitamine (vt eelmise teema all).

Fookusteemad

Maapõu

Maavarade kaevandamise teemaga tegelesime 2015. a fookusteemadest kõige rohkem. KÕKi strateegiliseks eesmärgiks sel teemal on, et uusi kaevandusalasid avataks läbimõeldumalt ja kodanikud saaksid selles küsimuses rohkem kaasa rääkida – esiteks on maavarade puhul tegemist rahvusliku rikkusega, ning teiseks on kaevandusalasid ümbritsevate maade elanikud kaevandamistegevusest tulenevast müra, vibratsioonist, liikluskoormusest jne otseselt mõjutatud.

2015. a jätkasime osalemist **uue maapõueseaduse eelnõu** koostamises. Kui aktiivsem osapoolte kaasamine jäi 2014. aastasse, siis 2015. a suvel avalikustati täiendatud eelnõu, mida samuti kommenteerisime. Seejuures saime aluseks võtta juba 2014. a lõpus valminud maavarade kasutamise ruumilise planeerimise ja kaevandamislubade tingimuste analüüsid.

Olulise sündmusena väärrib mainimist ka veebruaris Lääne-Virumaal toimunud kohtumist, kus kaevandamisest mõjutatud kogukondade esindajad nn „kärjatel“ avaldasid omalt poolt samuti toetust KÕKi tegevuse eesmärkidele ja valminud analüüsidele.

Jätkasime 2015. a ka õigusabi andmist, kokku abistasime üksikuid inimesi, kogukondi või omavalitsusi **13 maapõueteemalises juhtumis** (neist olulisemad Tatramäe II, Sonda põlevkivikaevandus, Marinova ja Kobratu karjäärid). Marinova karjääride juhtumis aitasid KÕKi juristid kohalikel elanikel näiteks pöörata Keskkonnaameti tähelepanu mõjudele, millega pidanuks arvestama dolokivikarjääri laiendamisel. Tatramäe II karjääri puhul vaidlustas kohalik ühing KÕKi abiga kaevandamisloa, mille andmisel ei arvestanud Keskkonnaamet meie hinnangul piisavalt kohalike inimeste heaoluga. Mõlemal juhtumil oli tegemist suhteliselt väikeste karjääridega, mille mõju ei pruugi riigiametnike pilgu läbi vaadates oluline tunduda, ent kohalike elanike elukeskkonna seisukohalt on tegemist oluliste küsimustega.

Müra

2014. a oli avalikustatud keskkonnamüra valdkonda põhjalikult muutva **atmosfääriõhu kaitse seaduse** eelnõu jõudis küll 2015. a küll Riigikogusse, ent langes seoses valimistega menetlusest välja. Seetõttu oli ülejäänud aasta seadusloome osas suhteliselt vaikne – alles aasta lõpus saadeti eelnõu uuesti valitsusse. Uusi mürareegleid on seetõttu oodata alles 2016. a. KÕKil on plaanis koostada uute nõuete rakendajatele nende tutvustamiseks juhised.

Mürahäiringutega praktikas seotud probleeme tuvastasime ka mitmes **õigusabi juhtumis**. Näiteks Karksi vallas rajas üks maaomanik oma kinnistule omavoliliselt krossiraja, mis häirib naabreid eelkõige ülemäärase müra tõttu. KÕKi abiga juhtisime probleemile valla tähelepanu, ent aasta lõpuks olime valla tegevusetuse tõttu sunnitud juba kohtusse pöörduma.

Olulise mõjuga suurobjektid

Suurobjektide rajamise reeglite osas jõuti 2015. a uute normideni – alates 1. juulist jõustus **uus planeerimisseadus**. Uues seaduses on sätestatud eraldi planeeringuliik riikliku tähtsusega suurobjektide rajamiseks – riigi eriplaneering. Samuti sisaldab seadus nn kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu reegleid. Eelnõus võeti arvesse mitmeid KÕKi ideid, nt eriplaneeringute mõju hindamise osas. Samas jätab seadus mitmes olulises punktis avara tõlgendusruumi, nt küsimuses, milliste objektide rajamiseks üldse riigi eriplaneeringut koostama peab.

Hoidsime aasta jooksul end kursis ka lähiaegade olulisema suurobjekti – **Rail Baltica** rajamisega. Muuhulgas astus KÕKi jurist Siim Vahtrus üles kodanikuliikumise Avalikult Rail Balticast korraldatud pressikonverentsil.

Natura 2000

KÕKi strateegiliseks eesmärgiks on, et Natura 2000 aladele avalduva keskkonnamõju hindamisel arvestataks praktikas Natura võrgustiku eripära vastavalt EL loodusdirektiivis ja Euroopa Kohtu praktikas paika pandud põhimõtetele.

2015. a **keskendusime koostöös oma EL-võrgustikuga Justice&Environment ja Eesti koostööpartneritega õigusloomele**. Nimelt asus Euroopa Komisjon uurima, kas ja kuidas muuta Natura 2000 võrgustiku õiguslikuks raamistikuks olevaid EL loodus- ja linnudirektiivi. Koos partneritega osales KÕK selles protsessis, juhtides tähelepanu sellele, et kuigi reeglite rakendamine ei pruukinud varasemalt olla alati valutu ja sujuv, oleks seaduste muutmine kõigi seisukohalt halvimaks lahenduseks. Pigem tuleks jätkata nõuete rakendamist ja proovida seda paremini teha.

Plaanid 2016. aastaks

Info levitamine

KÕK jätkab 2016. a **igakuise uudiskirja** väljaandmist – esialgu on see rahastatud KIKi poolt kuni septembrini, ent taotlesime veebruaris jätkurahastust. Uue projekti raames sooviksime põhjalikult

korrastada ka aastate jooksul tekkinud arhiivi, milles orienteerumine tänaseks on juba keeruliseks muutunud.

Lisaks uudiskirjale plaanime aasta teises pooles ja 2017. a levitada teadmisi **igäüheõigustest** ehk reeglitest, mis puudutavad looduses viibimist ja selleks võõra maa kasutamist. Eesmärgiks oleme seadnud nn hea tava koostamise, mille järgimine matkajate ja maaomanike poolt võiks aidata seniseid konflikte leevendada.

Keskkonnaalased õigused

Keskkonnaalaste õiguste tagamiseks plaanime jätkata soodushinnaga õigusabi andmist kohalikele kogukondadele ja suurematele keskkonnaorganisatsioonidele. Selleks, et levitada oma teadmisi kaasamise nõuete ja põhimõtete kohta, plaanime edasi arendada ka oma **kaasamise hindamise indeksit**.

Hea haldus

Hea halduse aluseks olevaid õiguslikke nõudeid kavatsen jätkuvalt tutvustada kohalikele omavalitsustele, Keskkonnaametile jt oma koolituste kaudu.

Lisaks sellele on KÕK koostöös Lääne-Viru omavalitsustega plaanimas mahukamat koostööprojekti sealsete omavalitsuste keskkonnaalase haldussuutlikkuse suurendamiseks.

Suurobjektide rajamine

Seoses uue seaduse jõustumisega möödunud aasta keskpaigas, piirdub KÕKi roll lähiaastatel eelkõige uue praktika kujundamisega. Seega jätkame 2016. a suurobjektide planeerimise **praktika jälgimist ning õigusabi osutamist tasulise teenusena**.

Müra

Müravaldkonnas jälgib KÕK 2015. a jooksul **uute mürareeglite väljatöötamist**, mis jätkub Riigikogus. Samuti hoiame silma peal uute normtasemetega väljatöötamisel, mis kehtestatakse eraldi määrusega. Uute nõuete ellurakendamise hõlbustamiseks plaanime aasta teises pooles alustada ametnikele suunatud **rakendusjuhiste koostamist**.

Maapõu

Maapõue valdkonnas lõpeb aasta alguses juba 2014. a **alanud Vabaühenduse Fondi rahastatav projekt**, mille raames andsime tasuta õigusabi kogukondadele ja üksikisikutele ja tegelesime huvikaitsega. Kuna hetkel ei ole KÕKi poolt jätkurahastust kindlustatud, jätkame esmalt tasulise õigusabi osutamist. Aasta jooksul plaanime samas tegeleda aktiivse rahastusvõimaluste otsimisega, et jätkata sel teemal nii huvikaitse tegevusi kui ka võimalusel tasuta õigusabi pakkumist.

Natura 2000 võrgustik

Euroopa Komisjon algatatud **EL loodus- ja linnudirektiivide hindamine (nfitness-check)** jõuab 2016. a otsustavasse faasi: Komisjon peaks aasta keskpaigas tegema omapoolse ettepaneku kas seaduste või praktika muutmise osas. KÕKil on plaanis keskenduda eelkõige praktika parandamisele – koos oma partneritega võrgustikust Justice&Environment plaanime tutvustada erinevates riikides nn

Natura-hindamise nõudeid, uurida praktikas levinud kitsaskohti ning teha konkreetseid ettepanekuid nende parandamiseks.

Strateegia ülevaatamine

2016. a keskpaigas plaanime muuhulgas vaadata koos nõukogu liikmetega üle ka KÕKi kehtiv strateegia. Kuna mitmed strateegias seatud eesmärgid olid paika pandud ajaperspektiiviga kuni 2015. a, siis on a(s)jakohane nende saavutamist hinnata ja vajadusel uusi plaane seada.

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2015	31.12.2014	Lisa nr
Varad			
Käibevara			
Raha	21 745	15 446	2
Nõuded ja ettemaksud	5 317	3 387	3
Kokku käibevara	27 062	18 833	
Kokku varad	27 062	18 833	
Kohustused ja netovara			
Kohustused			
Lühiajalised kohustused			
Võlad ja ettemaksud	15 687	10 893	5
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	1 600	6 749	7
Kokku lühiajalised kohustused	17 287	17 642	
Kokku kohustused	17 287	17 642	
Netovara			
Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	735	735	
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	456	-463	
Aruandeaasta tulem	8 584	919	
Kokku netovara	9 775	1 191	
Kokku kohustused ja netovara	27 062	18 833	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2015	2014	Lisa nr
Tulud			
Annetused ja toetused	45 353	49 524	7
Tulu ettevõtlusest	42 767	42 308	8
Kokku tulud	88 120	91 832	
Kulud			
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-11 519	-13 983	9
Mitmesugused tegevuskulud	-4 989	-9 386	10
Tööjõukulud	-63 028	-67 544	11
Kokku kulud	-79 536	-90 913	
Põhitegevuse tulem	8 584	919	
Aruandeaasta tulem	8 584	919	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2015	2014	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	8 584	919	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-1 704	-2 056	
Põhitegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	4 794	613	
Laekumised sihtotstarbelistest tasudest, annetustest, toetustest	-5 149	6 749	
Kokku rahavood põhitegevusest	6 525	6 225	
Rahavood investeerimistegevusest			
Antud laenud	-912	-686	
Antud laenude tagasimaksud	686	634	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-226	-52	
Kokku rahavood	6 299	6 173	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	15 446	9 273	2
Raha ja raha ekvivalentide muutus	6 299	6 173	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	21 745	15 446	2

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

			Kokku netovara
	Sihtkapital/Osakapital nimiväärtuses	Akumuleeritud tulem	
31.12.2013	735	-463	272
Aruandeaasta tulem		919	919
31.12.2014	735	456	1 191
Korrigeeritud saldo 31.12.2014	735	456	1 191
Aruandeaasta tulem		8 584	8 584
31.12.2015	735	9 040	9 775

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

SA Keskkonnaõiguse Keskuse raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti Vabariigi hea raamatupidamistavaga. Hea raamatupidamistava põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid. Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Raha

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse bilansis raha kirjel ja rahavoogude aruandes arvelduskontode jääke.

Nõuded ja ettemaksud

Nõuetena ostjate vastu kajastatakse ettevõtte tavapärase tegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid. Nõudeid ostjate vastu kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses (s.o nominaalväärtus miinus vajadusel tehtavad allahindlused). Individuaalselt oluliste nõuete väärtuse langust (st. vajadust allahindluseks) hinnatakse iga ostja kohta eraldi, lähtudes eeldatavasti tulevikus laekuvate summade nüüdsväärtusest. Selliste nõuete puhul, mis ei ole individuaalselt olulised ja mille suhtes ei ole otseselt teada, et nende väärtus oleks langenud, hinnatakse väärtuse langust kogumina arvestades eelmiste aastate kogemust laekumata jäänud nõuete osas. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumist kajastatakse ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu vähendamisena.

Annetused ja toetused

Annetuste ja toetuste kajastamisel on lähtutud RTJ 12st.

Tegevuse sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna siis, kui:

- (a)sihtfinantseerimise laekumine on praktiliselt kindel; ja
- (b)sihtfinantseerimisega seotud sisulised tingimused on täidetud.

Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustusena. Vastavat kohustust kajastatakse bilansis lühi- või pikaajalisena olenevalt sellest, millal toimub sihtfinantseerimisega kaasnevate tingimuste täitmine. Toetused, mida saadakse eelmistel perioodidel tekkinud kulude eest või millega ei kaasne täiendavaid tulevikku suunatud tingimusi, kajastatakse tuluna perioodis, millal toetus laekus.

Tulud

Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamise järel või juhul kui teenus osutatakse pikema ajaperioodi jooksul, siis lähtudes valmidusastme meetodist. Teenuse osutamisest saadavad tulud kajastatakse tekkepõhiselt proportsionaalselt samades perioodides nagu teenuse osutamisega kaasnevad kulutused tulude ja kulude vastavuse printsiibist lähtudes.

Kulud

Kulud on kajastatud tekkepõhiselt, tulude ja kulude vastavuse printsiibist lähtudes.

Seotud osapooled

SA Keskkonnaõiguse Keskus aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks omanikke (emaettevõtte ning emaettevõtte omanikud), sidusettevõtteid, tegev- ja kõrgemat juhtkonda ja eespool loetletud isikute lähisugulasi ja nendega seotud ettevõtteid.

Rahavoogude aruanne on koostatud kaudsel meetodil.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2015	31.12.2014
Arvelduskontod	21 745	15 446
Kokku raha	21 745	15 446

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2015	12 kuu jooksul
Nõuded ostjate vastu	2 629	2 629
Ostjatelt laekumata arved	2 629	2 629
Nõuded seotud osapoolte vastu	1	1
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	1 535	1 535
Muud nõuded	912	912
Laenunõuded	912	912
Ettemaksed	240	240
Muud makstud ettemaksed	240	240
Kokku nõuded ja ettemaksed	5 317	5 317
	31.12.2014	12 kuu jooksul
Nõuded ostjate vastu	2 040	2 040
Ostjatelt laekumata arved	2 040	2 040
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	17	17
Muud nõuded	686	686
Laenunõuded	686	686
Ettemaksed	644	644
Muud makstud ettemaksed	644	644
Kokku nõuded ja ettemaksed	3 387	3 387

Muu makstud ettemaksuna on kajastatud bürooruumide rendilepingu sõlmimisel ettemakstud rent.

Laenunõudena on kajastatud antud laen, mille tagasimaksetähtaeg on 2016 aastal.

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad (eurodes)

	31.12.2015		31.12.2014	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Käibemaks		2 013		662
Üksikisiku tulumaks		2 113		1 459
Erisoodustuse tulumaks		4		18
Sotsiaalmaks		3 802		2 869
Kohustuslik kogumispension		241		166
Töötuskindlustusmaksed		213		180
Intress		3		
Ettemaksukonto jääk	1 535		17	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	1 535	8 389	17	5 354

Maksuvõlgade kirjel on kajastatud võlgnevus detsembris väljamakstud töötasudelt arvestatud maksudelt, mis kuulusid vastavate seaduste alusel deklareerimisele ja tasumisele 10.01.2016 ja viitvõlad detsembri eest arvestatud töötasudelt, mis maksti välja jaanuaris ja millelt arvestatud maksud kuulusid deklareerimisele ja tasumisele 10.02.2016.

Lisa 5 Võlad ja ettemaksed (eurodes)

	31.12.2015		12 kuu jooksul	
	Võlad tarnijatele		482	
Võlad töövõtjatele		6 816		6 816
Maksuvõlad		8 389		8 389
Saadud ettemaksed		0		0
Tulevaste perioodide tulud		0		0
Kokku võlad ja ettemaksed		15 687		15 687
	31.12.2014		12 kuu jooksul	
	Võlad tarnijatele		817	
Võlad töövõtjatele		4 113		4 113
Maksuvõlad		5 354		5 354
Saadud ettemaksed		609		609
Tulevaste perioodide tulud		609		609
Kokku võlad ja ettemaksed		10 893		10 893

Lisa 6 Võlad töövõtjatele

(eurodes)

	31.12.2015	31.12.2014
Töötasude kohustus	6 137	3 680
Puhkusetasude kohustus	679	382
võlad aruandvatele isikutele	0	51
Kokku võlad töövõtjatele	6 816	4 113

Võlgadena töövõtjatele on kajastatud detsembri eest arvestatud töötasud, mis kuulusid väljamaksmisele jaanuaris 2016

Lisa 7 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

Varad bruto soetusmaksumuses

	31.12.2013	Saadud	Tulu	31.12.2014
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks				
Keskkonainvesteeringute Keskus	0	31 801	-25 052	6 749
Vabauhenduste Fond	0	11 765	-11 765	0
Justice and Enviroment	0	3 216	-3 216	0
Kodanikuühiskonna Sihtkapital	0	9 491	-9 491	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks		56 273	-49 524	6 749
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused		56 273	-49 524	6 749
	31.12.2014	Saadud	Tulu	31.12.2015
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks				
Keskkonainvesteeringute Keskus	6 749	25 423	-30 572	1 600
Vabauhenduste Fond	0	9 406	-9 406	0
Justice and Enviroment	0	4 379	-4 379	0
Kodanikuühiskonna Sihtkapital	0	996	-996	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	6 749	40 204	-45 353	1 600
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	6 749	40 204	-45 353	1 600

Lisa 8 Tulu ettevõtlusest

(eurodes)

	2015	2014
tulu teenustest	30 155	26 929
tulu ruumide rendist	0	502
tulu koolitustest	12 612	14 877
Kokku tulu ettevõtlusest	42 767	42 308

Lisa 9 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud

(eurodes)

	2015	2014
Üür ja rent	3 135	3 635
Mitmesugused bürookulud	550	675
Lähetuskulud	502	372
Raamatupidamisteenuste kulu	1 072	1 112
Ekspertiisid, sisseostetud teenused	3 908	2 540
IT teenused, kodulehekülg	475	3 415
Koolituste korraldamine	1 049	184
Tükised	828	2 050
Kokku sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	11 519	13 983

Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsestele kuludele lisanduvad tööjõukulud projektides 2014 aastal 38 915 eurot ja 2015 aastal 36 268 eurot.

Nimetatud summad on kajastatud tulemiaruanDES tööjõukulude real.

Lisa 10 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2015	2014	Lisa nr
Üür ja rent	651	2 003	9
Mitmesugused bürookulud	222	1 129	9
Lähetuskulud	283	728	
Koolituskulud	0	13	
Riiklikud ja kohalikud maksud	187	18	
Raamatupidamisteenused, audit	1 859	1 741	9
Telefon, andmeside, post	147	150	9
Kodulehekülg, IT teenused	54	364	9
Liikmemaksud	570	470	
Koolituste korraldamine, seminarid	1 016	2 770	
Kokku mitmesugused tegevuskulud	4 989	9 386	

Üldhalduskulud, mis on kaetud sihtfinantseerimise tuludest on kajastatud Lisas 9 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud

Lisa 11 Tööjõukulud

(eurodes)

	2015	2014
Palgakulu	47 102	50 451
Sotsiaalmaksud	15 926	17 064
Kokku tööjõukulud	63 028	67 515
Sellest kajastatud sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsese kuluna	36 268	38 915
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	2	3

Lisa 12 Seotud osapooled

(eurodes)

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

	31.12.2015		31.12.2014	
	Nõuded	Kohustused	Nõuded	Kohustused
Asutajad ja liikmed	0	400	0	190

2015	Ostud	Müügid
Asutajad ja liikmed	2 087	2 100
2014	Ostud	Müügid
Asutajad ja liikmed	2 401	1 413

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused	2015	2014
Arvestatud tasu	4 105	9 198

SA-lt Eestimaa Looduse Fond (üks Keskkonnaõiguse Keskuse asutajatest) osteti raamatupidamisteenust, SA-le Eestimaa Looduse Fond esitati Keskkonnaõiguse Keskuse poolt arveid õigusteenuse ja koolituste eest. Sihtasutuse juhtkonna hinnangul ei ole raamatupidamisteenuse hind olnud turuhinnast oluliselt kõrgem ega madalam. Keskkonnaõiguse Keskuse enda õigusteenuste ja koolituste hinna määramisel lähtuti KÕKi tavapärasest hinnakirjast.